

Gwerthusiad beirniadol a nodi'r camau addysgu a dysgu nesaf sy'n canolbwyntio ar astudiaeth achos dysgwr unigol neu grŵp o ddysgwyr, sy'n seiliedig ar ddigwyddiad beirniadol a arsylwyd.

Yn yr aseiniad hwn bydd yr awdur yn trafod digwyddiad critigol a welwyd mewn ystafell ddosbarth. Er mwyn creu aseiniad cyflawn bydd yr aseiniad yn cynnwys llenyddiaeth er mwyn cefnogi'r digwyddiad critigol.

Mae yna strwythur clir yn yr aseiniad. Yn gyntaf, bydd esboniad o gefndir y lleoliad. Yna, bydd trafodaeth am y fethodoleg y mae'r awdur wedi'i dewis a sut mae'r dull hwn yn fuddiol. Ar rhan llenyddiaeth, bydd yr awdur yn trafod gwahanol ffynhonnellau ar sail polisiau gwaith ddamcaniaethol megis y cwricwlwm a gynigwyd gan yr Athro Graham Donaldson, trwy ganolbwyntio ar bedwar diben y cwricwlwm.

Hefyd, bydd yr awdur yn trafod argymhellion o wahanol safbwyntiau. Yn gyntaf, bydd yr awdur yn trafod argymhellion o safbwynt y digwyddiad critigol ei hun a sut i symud ymlaen. Wedyn bydd trafodaeth ar sut y bydd yr awdur yn defnyddio'r digwyddiad critigol i fowldio eu haddysgu. Yn olaf, bydd cysylltiad rhwng adfyfrio a'r Safonau Proffesiynol ar gyfer Addysgu ac Arweinyddiaeth i gysylltu dull yr awdur â rôl yr ymarferydd myfyriol yng Nghymru.

Ym mis Mehefin 2011, cyhoeddwyd yn gyhoeddus y byddai'r ysgol o 2012 yn ymgorffori uned gynradd ac yn dod yn ysgol 3-18. Ar 3 Medi 2012, agorwyd yr Uned Gynradd a dynodwyd yr ysgol yn ffurfiol yn ysgol 3-18 gyda'r enw newydd Ysgol [REDACTED] ([REDACTED], 2013). Mae ganddi gyfanswm o 631 o ddisgyblion, sef 412 yn yr adran uwchradd, gan gynnwys 63 o fyfyrwyr chweched dosbarth. , a 107 o ddisgyblion yn yr adran gynradd. Mae'r ysgol wedi'i lleoli ym mhentref [REDACTED]. Mae'r adran uwchradd yn derbyn disgyblion o ardal eang. Mae'r adran gynradd yn derbyn disgyblion o'r pentrefi cyfagos, gan gynnwys [REDACTED] ([REDACTED], 2013).

Daw pedwar deg un y cant (41%) o gartrefi Cymraeg, ond mae 90% o ddisgyblion yn siaradwyr Cymraeg rhugl. Mae tua 8% o ddisgyblion yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim, sy'n sylweddol is na'r cyfartaleddau cenedlaethol ar gyfer ysgolion uwchradd a chynradd ([REDACTED], 2013). Mae naw y cant o ddisgyblion ar gofrestr anghenion dysgu ychwanegol yr ysgol, sy'n is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Ychydig iawn o ddisgyblion sydd â datganiad o anghenion addysgol arbennig.

Mae'r uwch dîm arweinyddiaeth yn cynnwys y pennaeth, y dirprwy bennaeth a dau bennaeth cynorthwyol. Ar hyn o bryd mae'r ysgol yn ysgol arloesol ac yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru ac ysgolion eraill i frwr ymlaen â datblygiadau sy'n ymwneud â'r cwricwlwm ([REDACTED], 2013)

Ni ddylai digwyddiadau critigol yn ystod y broses addysgu a dysgu fod yn gysylltiedig â theimlad negyddol yn unig, gall fod yn gysylltiedig â theimladau cadarnhaol hefyd.

Digwyddiad critigol yw unrhyw ddigwyddiad heb ei gynllunio a heb ei ragweld sy'n digwydd yn ystod y dosbarth y tu allan i'r dosbarth neu yn ystod gyrfa athro (Brookfield, 1990, t. 83).

Mae Tripp (1993) hefyd yn credu bod digwyddiad critigol yn ddehongliad o arwyddocâd digwyddiad. Tripp (1993) yn datgan

The term 'critical incident' comes from history where it refers to some event or situation which is marked a significant turning-point or change in the life of a person or an institution... The vast majority of critical incidents, however, are not at all dramatic or obvious: they are mostly straight forward accounts of very common place events that occur in professional practice which are critical in the rather different sense that they are indicative of underlying trends, motives and structures. These incidents appear to be 'typical' rather than 'critical' at first sight, but are rendered critical through analysis

(Tripp, 1993, tt. 25–26).

Yn yr un modd, mae Richards a Farrell (2011) yn sôn bod digwyddiad critigol yn ddigwyddiad heb ei gynllunio a heb ei ragweld sy'n digwydd yn ystod gwrs ac sy'n gwasanaethu ac yn mewnelediad am ryw agwedd ar addysgu a dysgu.

Mae'r dechneg digwyddiad critigol yn ddull ymchwil ansoddol archwiliadol ac wedi ddangos ei fod yn ddibynadwy ac yn ddilys wrth gynhyrchu disgrifiad cynhwysfawr a manwl o'r parth cynnwys. Yn y bôn, mae'r dechneg digwyddiadau critigol yn cynnwys gofyn i arsylwyr arsylwyr ar gyfer adroddiadau ffeithiol o ymddygiadau, eu rhai eu hunain neu eraill, sy'n cyfrannu'n sylweddol at ganlyniad penodol (Richards a Farrell, 2011),

Yn gyffredinol, mae astudiaethau achos, fel y nodwyd gan Casanave (2015) a Duff (2012), yn cael eu cyfansoddi gan sawl ffynhonnell ddata, megis cyfweiliadau, dogfennau, arsylwadau ac yn ceisio disgrifio a dadansoddi ffenomenau â ffin gronynnau fel dysgwyr unigol ac athrawon neu ddosbarth penodol neu ysgol. Y nod, felly, yw sicrhau portreadau manwl o'r ffenomenau a ddewiswyd sydd wedi'u lleoli mewn rhai agweddau. Mae dull methodolegol yn darparu a dealltwriaeth o brofiadau, materion, arsylwadau, llwybrau datblygiadol, neu berfformiad unigolion o fewn agwedd ieithyddol, gymdeithasol neu addysgol benodol (Duff, 2012).

Defnyddiodd yr awdur ddull arsylwadau. Y dull arsylwi yw un o'r pethau pwysicaf y mae gweithiwr proffesiynol yn ei wneud wrth weithio gyda phlant. Trwy arsylwi mae'n ein galluogi i ystyried anghenion a diddordebau'r plentyn. Trwy arsylwi mae'n rhoi cyfle inni arsylwi ar y dasg neu'r wers yn gyntaf, yna dod i gasgliad ac yna penderfynu ar gynllun. Wrth arsylwi, defnyddiodd yr awdur wahanol dechnegau er mwyn deall yn llawn sut roedd y plant yn deall y dasg dan sylw. Cred Gottman et al (1976) pan mae plant yn gwybod eu bod yn cael eu harsylwi mae eu perfformiad yn newid. Mewn rhai sefyllfaoedd, mae cael eich arsylwi yn golygu bod pobl yn ymdrechu'n galetach, ond mewn sefyllfaoedd eraill mae'n eu gwneud yn nerfus ac mae eu perfformiad yn dirywio (Jackson, 2009). Ar gyfer mewnbwn y wers yr oedd yr awdur yn gweithredu fel arsylwr anghyfranogol, defnyddiodd yr awdur y dechneg hon gan fod plant yn fwy tebygol o ddangos 'ymddygiad naturiol'. (Burnham and Baker, 2010 tt 88-90). Ni chymerodd yr awdur ran mewn unrhyw agwedd ar gyflwyno'r wers. Eisteddodd yr awdur yng nghefn y dosbarth er mwyn arsylwi ar y mewnbwn a'r ddealltwriaeth. Canfu'r awdur hefyd ei bod yn haws i'r awdur recordio nodiadau ar y strategaethau addysgu a sut roedd y plant yn ymateb i fewnbwn y wers trwy fod yn arsylwr anghyfranogol.

Fodd bynnag, gall fod yn anodd bod yn arsylwr nad yw'n cymryd rhan oherwydd efallai na welwch y mathau penodol o ymddygiadau y mae gennych ddiddordeb ynddynt. A gall fod yn anodd dod o hyd i le, lle rydych chi'n di-ymwthiol tra'n dal i allu clywed beth sydd yn digwydd (Corbett, 2001).

Felly, penderfynodd yr awdur weithredu fel arsylwr cyfranogwr tra roedd y plant yn cyflawni'r dasg. Mae bod yn arsylwr cyfranogwr yn eich galluogi i ofyn cwestiynau i blant er mwyn mesur os ydyn nhw'n deall y dasg dan sylw yn llawn. Gallwch hefyd ofyn i'r plentyn esbonio'r dasg a gofyn iddynt fodelu sut i ateb y cwestiwn. Fodd bynnag, gall plant deimlo dan bwysau oherwydd eu bod yn cael eu gwyllo. Ac efallai y byddan nhw'n ateb cwestiwn mewn ffordd wahanol oherwydd eu bod nhw'n gobeithio plesio'r oedolyn. Mae'r awdur hefyd yn credu, gan eu bod yn oedolyn anghyfarwydd, mae'n bwysig cofio y gallai rhai plant deimlo'n anghyfforddus yn ystod yr arsylwi (Clark a Moss, 2006, t 12).

Y digwyddiad critigol y mae'r awdur wedi penderfynu ei drafod yw cynnwys llais y plentyn mewn tasg wahaniaethol.

Yn nodweddiadol mae'r awdur wedi arsylwi tasgau gwahaniaethol fel un brif dasg ac mae'r cynnwys wedi'i wahaniaethu ar 3 lefel wahanol, felly 3 taflen waith wahanol, pob un wedi'i fframio gan yr un dasg. Fodd bynnag, yn y sefyllfa hon, roedd gan yr athro dosbarth un daflen waith ar gyfer pob un o'r plant, ond gyda chwestiynau gwahaniaethol ar bedair lefel

wahanol. Ar ben hynny, yr agwedd a ddaliodd sylw'r awduron mewn gwirionedd oedd y ffaith bod y plant yn dewis pa lefel o anhawster yr oeddent am geisio ei ateb.

Digwyddodd y digwyddiad critigol hwn mewn ystafell ddosbarth blwyddyn 5 gyda 15 o fyfyrwyr. Roedd y plant yn ymgymryd â gwers Mathemateg ac yn ateb cwestiynau yn ôl y lefel yr oeddent yn dymuno.

Mae'r athro dosbarth yn eiriolwr dros lais y plentyn ac yn annog llais y plentyn trwy ei ddysgu. Felly, mae'r athro'n darparu cwestiynau Mathemategol i'r plant ond ar wahanol lefelau o 'chillies'. Fel rheol mae pedair tsili gwahanol ac mae pob oer yn cynnwys lefel wahaniaethol o'r cwestiwn. Roedd yn rhaid i'r plant ateb y cwestiynau roeddent yn teimlo oedd yn hygyrch ond hefyd ychydig yn heriol. Dim ond 6 chwestiwn y mae'r athro'n eu cynnwys ym mhob oer, felly, mae angen i'r plant gyrchu'r oer nesaf sy'n rhoi her i bob plentyn ar unwaith. Y digwyddiad critigol a arsylwodd yr awdur oedd lefel y gwahaniaethu ond cynnwys llais y plentyn yn y wers.

Mae yna nifer o elfennau i wahaniaethu a sut gallwn ni wahaniaethu. Bydd yr awdur yn defnyddio llenyddiaeth i drafod gwahanol agweddau ar wahaniaethu. Yn gyntaf, bydd yr awdur yn diffinio gwahaniaethu yn y lleoliad hwn. Nesaf, drafod gwahaniaethu o agwedd hawliau plant. Yn olaf, bydd yr awdur yn disodli gwahaniaethu yn y cwricwlwm a phwysigrwydd gwahaniaethu o fewn dysgu.

Mae gwahaniaethu yn gyfrwng, er mwyn i ddysgu fod yn hygyrch i grŵp o ddysgwyr ag anghenion amrywiol a dewisiadau dysgu. Gall gwahaniaethu hefyd gynnwys lefel y gefnogaeth gan cyfoedion ac oedolion, adnoddau priodol a chyflymder a phwrpas dysgu. Gall gwahaniaethu ddigwydd yng nghynnwys y dysgu, yn y broses ddysgu a neu yn y canlyniad dysgu (Spooner, 2011). Mewn theori, mae'r ystafell ddosbarth wedi'i gwahaniaethu ar gyfer pob dysgwr, mae'n cydymffurfio'n dda â'r cysyniad o gynhwysiant a'r hyn rydyn ni'n ei wybod am arddulliau a dewisiadau dysgu

Mae defnyddio gwahaniaethu ym mhob agwedd o'r cwricwlwm yn sicrhau bod gweithgareddau wedi'u teilwra i grwpiau unigol o blant, lle gall athrawon ganolbwyntio ar gael gwared ar y rhwystrau sy'n eu hwynebu, i helpu plant i weithio ar lefel y gallant ei rheoli (Smith, 2003). Er mwyn hyrwyddo galluoedd plant, amlygodd Holden (2013) fod ystafelloedd dosbarth gwahaniaethol yn hanfodol. Credai Vygotsky (1978, t.85) "y dylid cyfateb dysgu mewn modd â lefel ddatblygiadol y plentyn". Yn yr un modd, nododd Piaget (1951) hefyd bwysigrwydd bod anghenion unigol plant yn canolbwyntio ar brofiadau dysgu ymarferol yn

ystod gwersi. Gellir datrys nifer o faterion allweddol trwy sicrhau bod gwahaniaethu effeithiol yn dileu rhwystrau plant rhag dysgu. Mae llenyddiaeth yn datgelu bod gwybodaeth a hyder athrawon wrth wahaniaethu gweithgareddau i gael gwared ar rwystrau plant i ddysgu yn fater allweddol yn ymarferol (Hawkins, 2009; Tomlinson, 2005).

Mae athrawon yn adnabod anghenion eu myfyrwyr yn well nag eraill sy'n rhan o'r broses cwricwlwm (Denzin, 2006). Mae Tomlinson, 2005 yn awgrymu y gall athro fesur a fydd gweithgaredd yn ymarferol ar sail amser ac a fydd yn ennyn diddordeb myfyrwyr. Mae'r cwricwlwm yn chwarae rhan bwysig ym maes addysg athrawon. Mae cwricwlwm yn arwain yr addysgu ac yn cynnwys sail i addysgu. Mae'n diffinio'r hyn y bydd y dysgwr yn ei ddysgu ac o bosibl yn gallu ei arwain pan fydd y dysgwr yn dysgu'r wybodaeth o'r wers (Donaldson, 2015).

Er mwyn sicrhau bod gwahaniaethu yn effeithiol, nododd Chamberlin a Powers (2010) ei bod yn hanfodol treialu amrywiaeth o strategaethau addysgu a dysgu gyda gwahanol grwpiau, a osodir yn dibynnu ar y rhwystrau y maent yn eu hwynebu ac yna eu haddasu yn dibynnu ar ymateb y plant. Mae hyn hefyd yn bwysig i ysgogi plant i ddysgu.

Fodd bynnag, mae Delisle (2015) yn honni nad yw gwahaniaethu yn effeithiol gan nad yw athrawon yn ymwybodol o'r ystyr.

Mae adroddiad gan Fordham (2008) yn anghytuno nad yw gwahaniaethu yn effeithiol, yn hytrach mae'n anodd ei roi ar waith gan fod 83% o athrawon yn ei astudiaeth wedi nodi ei bod yn anodd gweithredu gwahaniaethu. Er y cynhaliwyd astudiaeth Fordham (2008) yn America, gallai hyn fod yn berthnasol i Gymru hefyd, gan fod gwahaniaethu yn elfen cyffredinol o addysgu.

Y brif agwedd sy'n sail i wahaniaethu effeithiol i gael gwared ar rwystrau yw myfyrio athrawon gan ddefnyddio strategaethau asesu. Tomlinson et al. (2014) nododd ei bod yn hanfodol bod athrawon yn gwerthuso effeithiolrwydd eu gwahaniaethu er mwyn cynnal diddordeb plant.

Mae'n amlwg gweld, o fewn y digwyddiad critigol hwn, ei bod yn amlwg bod yr athro'n deall gwahaniaethu ac yn gallu gwahaniaethu ar lefel briodol lle gall y plant gael mynediad yn annibynnol

Mae cwricwlwm yn cynnig y syniadau a'r strategaethau i athrawon ar gyfer asesu cynnydd disgyblion, rhaid i fyfyrwr fodloni rhai gofynion academiaidd er mwyn mynd i'r lefel nesaf. Heb arweiniad cwricwlwm, ni all athrawon fod yn sicr eu bod wedi cyflenwi'r wybodaeth angenrheidiol na'r cyfle i lwyddiant myfyrwyr ar y lefel nesaf, p'un a yw'r lefelau'n cynnwys ysgol uwchradd, coleg neu yrfa (Donaldson, 2015).

Fel y nodwyd yn adroddiad Warnock (1978), roedd yr angen i ymateb i wahanol alluoedd ac anghenion myfyrwyr yn yr ysgol ac felly bwysigrwydd addasu cwricwlwm rheolaidd yn ddigonol o ran gwahaniaethu a phersonoli (Alderson, 2008). Oherwydd newidiadau mewn fframweithiau polisi a deddfwriaethol, mae mwy a mwy o fyfyrwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn mynychu addysg reolaidd (Alderson, 2008). Yn ôl lluosogrwydd anghenion myfyrwyr, mae mwy o angen i athrawon fynd i'r afael â heterogenedd cynyddol ac amrywiaeth gwahanol anghenion addysgol plant. Mae'r galw i gwrdd â heriau amrywiaeth a lluosogrwydd cyfansoddiad yr ystafell ddosbarth yn ymddangos yn anochel. Mae cyfarwyddyd gwahaniaethol ac ymarfer addysgu amlochrog yn cael eu hystyried yn fesurau i fynd i'r afael ag anghenion myfyrwyr â gwahanol anghenion addysg. Nid yw dull addysg gynhwysol yn ganlyniad trafodaethau addysgol modern. Dywed Tomlison (2000) fod yn rhaid i'r dull addysgu hwn, sy'n anelu at gynhwysiant, gael ei alinio'n ofalus â chanlyniadau dysgu hanfodol; wedi'i lywio gan asesiad parhaus; yn ymateb i barodrwydd, diddordeb a phroffil dysgu myfyrwyr, yn defnyddio grwpio hyblyg yn seiliedig ar waith unigol, grŵp bach a dosbarth cyfan cytbwys yn feddylgar; ac yn sicrhau bod gan bob myfyriwr dasgau parchus (Tomlison, 2000 t 298). Mae gyfarwyddiadau gwahaniaethol fel dull y bydd athrawon yn creu gwahanol lefelau o ddisgwyliadau ar gyfer cwblhau tasgau o fewn gwrs neu uned. Er mwyn rhagori ar y galw i dynnu sylw at ddau safbwynt gwahanol sy'n ymwneud ag arferion hyfforddi mewn ystafelloedd dosbarth cynhwysol, mae'n ymddangos bod angen arbenigo nid yn unig ym dimensiynau athrawon ond hefyd canolbwyntio ar fyfyrwyr fel cyfranogwyr gweithredol mewn digwyddiadau ystafell ddosbarth. Mae'r CCHUP bwysigrwydd rhoi llais i fyfyrwyr wrth iddo fan arwain at broses ystyrlon o ddatblygu a gwella cynhwysiant (Alderson, 2008).

Fodd bynnag, daeth astudiaethau sy'n ymchwilio i ganfyddiadau myfyrwyr o addysgu cynhwysol mewn ystafelloedd dosbarth prif ffrwd yn ogystal ag ystafelloedd dosbarth cynhwysol a daethpwyd i'r casgliad bod myfyrwyr mewn dosbarthiadau cynhwysol yn canfod nodwedd gyfarwyddiadol fwy cynhwysol na myfyrwyr mewn dosbarthiadau rheolaidd. Rydyn ni'n gwybod bod myfyrwyr yn dysgu mewn gwahanol ffyrdd, ac rydyn ni wedi dysgu y gall asesu'n gynnar ac yn aml ein helpu i deilwra ein gwrsi i gyd-fynd ag anghenion ein myfyrwyr. Nid yw gwahaniaethu yn golygu darparu gweithgareddau anghysylltiedig ar wahân i bob myfyriwr ond mae'n golygu darparu gweithgareddau cydberthynol sy'n seiliedig ar anghenion myfyrwyr at y diben o sicrhau bod pob myfyriwr yn dod i afael tebyg ar sgil neu syniad (Corbett, 2001). Nid yw dysgu gwahaniaethol yn digwydd heb ymdrech ymwybodol ar ein rhan. Rhaid inni osgoi addysgu i'r cyfartaledd, ac i wneud hyn mae'n rhaid i ni ei asesu, yn gynnar ac yn aml (Burnham and Baker, 2010 t 79). Dim ond os yw'r gweithdrefnau asesu sy'n cyd-fynd â gwrs o ansawdd digonol i fesur effeithiolrwydd y wers honno y mae

addysgu gwahaniaethol yn yr ystafell ddosbarth heddiw yn bosibl. Os gallwn rag-asesu a chael mewnwelediad i ddawn pob myfyriwr am y wers sydd ar ddod, gallwn deilwra ein gwers i fod yn haws ei chyrraedd a gallwn hefyd gael dealltwriaeth gliriach o heriau realistig ond heriol er mwyn gwthio popeth. myfyrwyr yn y dosbarth. Yna mae'n rhaid i ni asesu'n aml i benderfynu a oes angen newid y wers, gan y bydd rhai yn amsugno gwers yn haws nag eraill, a'r rhai nad ydyn nhw'n haeddu tacteg ddysgu arall. Dim ond os yw'r angen yn amlwg y gellir defnyddio'r gallu i newid cynllun gwers, ac mae'r angen hwn yn dangos y defnydd cywir o wahanol strategaethau asesu. Nid oes rhaid i asesu, yn enwedig y rhai sy'n digwydd yn ystod gwers, o'r enw asesiad ffurfiannol, fod yn ffurfiol. Gall asesiad ffurfiannol roi mwy o fewnwelediad i'r hyn y mae'r plant yn ei ennill o'r wers. Gall cwestiwn syml sy'n cael ei daflu i mewn yn ystod y dosbarth fod yr un mor effeithiol, heb straen asesiad crynodol (Corbett, 2001).

Mae Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCHUP) yn nodi mewn erthygl bod gan bob plentyn yr hawl i addysg yn erthygl 28 (Alderson, 2008, t2). Trwy wahaniaethu tasgau mae hyn yn sicrhau bod pob plentyn yn gallu cael mynediad ac addysg sydd ar lefel cyrhaeddiad priodol i bob plentyn unigol (Alderson, 2008, t3). Yn erthygl 12 o'r CCHUP mae'n nodi bod gan bob plentyn yr hawl i leisio'i lais (Alderson, 2008, t2) Mae'r hawl hon hefyd yn cael ei hadlewyrchu mewn tasg wahaniaethol fel arsylwyd gan yr awdure, pe bai'r plant yn dymuno cael eu herio, mae cwestiynau ar sail 'chillies' yn annog unigolion i ddewis haen o gwestiwn mae nhw am ateb on hefyd yn annog pob unigolyn i gael eu herio gan ateb o leiaf 2 cwestiwn o'r haen fwy heriol.

Mae hyn yn gysylltiedig â'r cwricwlwm newydd yng Nghymru, y pedwar pwrpas.

Er mwyn sicrhau bod plant a phobl ifanc yn gallu cyrchu'r cwricwlwm newydd ac yn gallu dysgu a datblygu o fewn y cwricwlwm mae'n bwysig bod cysondeb trwy gydol y broses addysgu (Donaldson, 2015). Felly, mae gennym bedwar pwrpas y cwricwlwm ar gyfer Cymru. Mae'r pedwar pwrpas yn caniatáu i bob addysgwr feddu ar ddealltwriaeth gyffredin o'r ffordd orau i addysgu a chefnogi plant yng Nghymru. Mae'r pedwar pwrpas yn darparu offeryn i athrawon sicrhau eu bod yn dewis yr addysgeg fwyaf priodol.

Mae'r pedwar pwrpas yn cynnwys; Cyfranwr mentrus, creadigol; unigolion iach, hyderus; Dysgwyr uchelgeisiol, galluog; Dinasyddion egwyddorol a gwybodus (Donaldson, 2015)

Mae'r awdur yn credu bod y digwyddiad critigol yn cysylltu'n gryf â – Dysgwyr uchelgeisiol a galluog. Trwy wahaniaethu'r dasg a chaniatáu i blant gael mynediad i'r dasg yn annibynnol a thrwy hynny maent yn arwain eu dysgu, mae hyn yn caniatáu i blant osod eu heriau eu hunain a gwthio'u hunain i gyflawni'r lefel y maent am ei chyflawni. Nid oes angen i'r plentyn

fod ar frig y dosbarth i fod yn dysgwy uchelgeisiol a galluog. Mae bod yn dysgwy uchelgeisiol a galluog yn oddrychol i bob unigolyn (Donaldson, 2015).

Wrth adfyfrio yr achos critigol yma mae yna nifer o agweddau gwahanol i ystyried. Gyntaf oll mae'r elfen o'r hawliau plant.

Trwy ystyried llais y plentyn mewn addysg, mae'r awdur yn cydnabod ei bwysigrwydd er mwyn sicrhau bod anghenion holl blant yn cael eu diwallu. Ar ôl cwblhau MA mewn hawliau plant, mae'r awdur wedi bod yn gyffrous i weld sut mae polisi'n cael ei weithredu mewn ystafell ddosbarth. Roedd lefel cyfranogiad llais y plentyn yn y dasg hon yn anhygoel, arsylwodd yr awdur fod pob plentyn ar y dasg ac yn gallu cyrchu'r gwaith wrth law yn academiaidd. Cred yr awdur fod hon yn elfen gref o lais y plentyn ac yr hoffai weithredu llais y plentyn wrth ei gynllunio a'i ymarfer yn y dyfodol. Sylwodd yr awdur hefyd ar y defnydd o wahaniaethu yn y dasg hon a sut roedd yn hygyrch i bob plentyn yn yr ystafell ddosbarth. Mae'r awdur yn deall pwysigrwydd gwahaniaethu wrth gynllunio ac addysgu, er mwyn sicrhau bod plant yn gallu dysgu ar eu cyfradd eu hunain. Mae hyn yn adlewyrchu theori PDP Vygotsky (1978).

Mae'n bwysig bod yn ymarferydd myfyriol er mwyn sicrhau ein bod ni fel ymarferwyr yn cyflwyno'r addysgu o'r ansawdd gorau posibl. Trwy fyfrio ar ein harfer ein hunain mae'n ein galluogi i feddwl yn realistig a hefyd yn feirniadol am yr hyn sydd wedi gweithio a'r hyn nad yw wedi gweithio (Beith et al., 2004). Wedi dweud hynny, mae'n bwysig wrth adlewyrchu i beidio â bod yn rhy negyddol a chofio bod gwahaniaeth rhwng beirniadol a negyddol (Richards a Farrell, 2011).

Mae'r awdur yn deall pwysigrwydd bod yn fyfiriol a bydd yn parhau i wneud hynny trwy gydol eu hymarfer.

Mae'r awdur wedi defnyddio cylch dysgu Kolb (1974) wrth fyfrio ar y digwyddiad critigol hwn.

Mae theori ddysgu Kolb (1974) yn nodi pedair arddull ddysgu wahanol, sy'n seiliedig ar gylch dysgu pedwar cam.

Yn nodweddiadol, cynrychiolir theori arddull dysgu trwy brofiad Kolb gan gylch dysgu pedwar cam lle mae'r dysgwr yn 'cyffwrdd â'r holl seiliau'

Y profiad pendant - deuir ar draws profiad neu sefyllfa newydd, neu ailddehongliad o'r profiad presennol. Yr ail yw arsylwad myfyriol o'r profiad newydd - unrhyw anghysondebau rhwng profiad a dealltwriaeth. 3 - Cysyniadoli haniaethol - mae myfrio yn arwain at syniad newydd, neu addasiad o gysyniad haniaethol sy'n bodoli eisoes

Arbrofi gweithredol - mae'r dysgwr yn cymhwyso ei syniadau i'r byd o'u cwmpas i weld beth sy'n digwydd.

Mae'r awdur wedi defnyddio Kolb (1978) i fyfrio ar y digwyddiad critigol, ond mewn un agwedd ni all gyflawni'r cam olaf. Felly, er mwyn datblygu canfyddiadau awduron y wers hon, mae'r awdur yn dymuno gweithredu gwers debyg eu hunain yn eu lleoliad nesaf yng Nghyfnod Allweddol 2 er mwyn defnyddio'r cylch dysgu i fyfrio ar eu harfer eu hunain.

Aeth yr awdur i mewn i'r arsylwi gyda dealltwriaeth o wahaniaethu yn yr ystafell ddosbarth. Fodd bynnag, gyda'r wybodaeth flaenorol hon ac arsylwi gwahaniaethu, mae'r awdur wedi gallu myfrio ar ei wybodaeth flaenorol am wahaniaethu. Erbyn hyn, mae'r awdur o'r farn bod y gwahaniaethu a welwyd yn y wers yn fwy hygyrch, wedi'i arwain gan blant, yn cydymffurfio â hawliau plant ac mae'r awdur o'r farn bod y dull hwn o wahaniaethu yn fwy priodol na'r dulliau blaenorol y mae'r awdur wedi'u gweld.

Bydd yr awdur yn bendant yn defnyddio'r dull gwahaniaethu a ddefnyddiwyd yn yr ystafell ddosbarth. Fel eiriolwr cryf dros hawliau plant credaf yr awdur bod yn bwysig i blant fod yn weithgar yn eu dysgu. Roedd y dechneg wahaniaethu hon yn caniatáu i blant rhoi eu hunain yn llawn yn eu dysgu. Bydd yr awdur hefyd yn defnyddio'r technegau asesu ffurfiannol a ddefnyddiodd yr athro drwy y wers fel bodiau i fyny, gwiwer gyfrinachol a goleuadau traffig er mwyn hunan asesu.

Mae'n amlwg gweld bod nifer o safonau addysgu sy'n cysylltu â'r digwyddiad critigol hwn, a'r amlycaf hwn yw gwahaniaethu. Fodd bynnag, cred yr awdur fod cysylltiad clir â phedwar pwrpas y cwricwlwm - Dysgwyr uchelgeisiol, galluog. Ac yn olaf, mae'r achos critigol yn cysylltiedig gyda dysgwyr yn arwain dysgu, gan eu fod nhw oedd yn dewis heriol eu hunan gan hunan asesu beth gallen nhw cyflawni (Department for Education, 2019).

O'r adolygiad o lenyddiaeth mae'n amlwg bod ystod eang o ymchwil wedi'i wneud o ran cael gwared ar rwystrau i ddysgu a gwahaniaethu.

Mae'n amlwg bod y gwahaniaethu yn hanfodol mewn ystafell ddosbarth er mwyn ennyn diddordeb dysgwyr a chaniatáu iddynt fod yn gyfranogwyr gweithredol yn eu dysgu, Mae'r fethodoleg a ddewiswyd wedi bod yn effeithiol wrth gael gwybodaeth o'r wers hon. A thrwy fod yn arsylwr cyfranogwr ac yn arsylwr nad yw'n cymryd rhan, mae'r awdur wedi gallu cael ystod o wybodaeth o hyn ar wers benodol.

Cyferinodau

Ainscow, M. *et al.* (1998) *Effective Practice in Inclusion and in Special and Mainstream Schools Working Together*. London: DfEE (Research Report).

Alderson, P. (2008). *Young Children's Rights: Exploring Beliefs, Principles and Practice (2nd edition)*. Jessica Kingsley Publishers.

Burnham, L. and Baker, B. (2010). *Supporting teaching & learning in schools (primary)*. Harlow: Heinemann.

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77–101

Casanave, C.P., 2005. Writing games: Multicultural case studies of academic literacy practices in higher education. Routledge.

Chamberlin, M. & Powers, R. (2010) 'The promise of differentiated instruction for enhancing the mathematical understandings of college students'. *Teaching Mathematics and Its Applications*, 29, pp. 113-139.

Clark, A. and Moss, P., 2011. *Listening to young children: The mosaic approach*. Jessica Kingsley Publishers.

Corbett, J. (2001). *Supporting inclusive education*. London: RoutledgeFalmer.

Denzin, N. and Lincoln, Y. (2006). *Collecting and interpreting qualitative materials*. Thousand Oaks, Calif.: SAGE.

Delisle, J.R. (2015) 'Differentiation Doesn't Work', 6th January, P.1. Education Week [Online]. Available at: <http://www.edweek.org/ew/articles/2015/01/07/differentiation-doesnt-work.html> (Accessed: 14th Oct 2019).

Department for Education. (2011) Teaching Standards: Guidance for school leaders, school staff and governing bodies. Available at: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/301107/Teachers__Standards.pdf (Accessed: 5th Oct 2019).

Donaldson, G., 2015. Successful futures: independent review of curriculum and assessment arrangements in Wales: February 2015.

Duff, K., 2012. Evidence-based indicators of neuropsychological change in the individual patient: relevant concepts and methods. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 27(3), pp.248-261.

ESTYN (2017). [online] Estyn.gov.wales. Available at: <https://www.estyn.gov.wales/sites/www.estyn.gov.wales/files/documents/Ysgol%20%20en.pdf> [Accessed 5 Oct. 2019].

Fordham, T.B. (2008) High-Achieving Students. Available at: http://edex.s3-us-west-2.amazonaws.com/publication/pdfs/20080618_high_achievers_7.pdf (Accessed: 14th Oct 2019).

Goodman, Y.M., 2014. Observing children in the classroom. *Making Sense of Learners Making Sense of Written Language: The Selected Works of Kenneth S. Goodman and Yetta M. Goodman*, 197.

Gottman, J., Gonso, J. and Schuler, P., 1976. Teaching social skills to isolated children. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 4(2), pp.179-197.

Hawkins, V.J. (2009) 'Barriers to implementing differentiation: Lack of confidence, efficiency and perseverance', *New England Reading Association Journal*, 44 (2), pp.11-16.

Hayes, D. (2003) *Planning, Teaching and Class Management in Primary Schools*. 2nd Edn. London: David Fulton Publishers

Holden, C. (2013) *Meeting Special Needs in Science*. London: Routledge
<http://www.open.ac.uk/cobe/docs/AR-Guide-final.pdf> (Accessed: 5th Oct 2019)

[REDACTED] (2013). *Ysgol [REDACTED] | Welcome*. [online] Available at: [http://www.\[REDACTED\].com](http://www.[REDACTED].com) [Accessed 5 Oct. 2019].

Jackson, L.A., 2009. Observing Children's Stress Behaviors in a Kindergarten Classroom. *Early childhood research & practice*, 11(1), p.n1.

Piaget, J. (1951). *The child's conception of the world*. Savage: Littlefield Adams Quality Paperbacks.

Richards, J.C. and Farrell, T.S., 2011. *Practice teaching: A reflective approach*. Cambridge University Press.

Smith, R. (2003) *Creating the Effective Primary School*. London: Routledge Tomlinson, C., Brighton, C., Hertberg, H., Callahan, C., Moon, T., Brimijoin, K., Conover, L. and Reynolds, T. (2003) 'Differentiating Instruction in Response to Student Readiness, Interest, and Learning Profile In Academically Diverse Classrooms', *Journal for the Education of the Gifted*, 27(3), pp.119-145.

Spooner, W., 2010. *The SEN handbook for trainee teachers, NQTs and teaching assistants*. Routledge.

Tomlinson, C.A. (2000) What is Differentiated Instruction. Available at:
<http://www.readingrockets.org/article/what-differentiated-instruction> (Accessed: 5th Oct
2019)

Tomlinson, C.A. (2005) 'Traveling the road to differentiation in staff development', National Staff Development Council, 26 (4), pp. 14-18. Tosun, T. (2010) 'The Beliefs of Pre service

Tripp, D., 1993. Teachers' lives, critical incidents, and professional practice. Qualitative Studies in education, 7(1), pp.65-76.

Vygotsky, L. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Cambridge: Harvard University Press.

Attodiadau

Atodiad 1

a)

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad: 25/10/2019
Manylion y wers: Gwers Mathemateg Blwyddyn 5.   Brif tasg : Dysgu sut i adio gan ddefnyddio dull adio hir. Ar ol rhifedd rhagorol a phrawb tablau. Esboniodd yr Athro beth bydd y plant yn gwneud am dasg. Roedd yr athro yn dangos ac yn modelu'r plant sut i adio gan ddefnyddio dull adio hir. Aeth y plant ati i ateb cwestiynau. Cwestiynau wedi cael ei gwahaniaethu gan ddefnyddio lefelau 'chilly'.
Diwylliant ar lawr dosbarth   (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?)   Pawb yn canolbwyntio yn y wers. Roedd pob plentyn wedi ymrwymo i'r gweithgaredd yn trafod y cwestiynau. Roedd yna agwedd o cystadlu ar sail pa lefel chilly mae pawb wedi dewis. Ond roedd pawb yn realistig gan ateb lefel sydd yn briodol i nhw.
Amcanion   (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?)   Pwrpas y wers oedd i ddefnyddio adio hir. Roedd y tasg yn hyrwyddo'r pwrpas ac roedd y disgyblion yn deall pwrpas y gwers.
Cyfarwyddyd   (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?)   Roedd pawb yn deall nod y wers a beth oedd rhaid iddyn nhw eu neud i gwblhau y tasg. Plant yn gyfarwydd iawn gyda'r dull gwahaniaethu sef lefelau chilly.

b)

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA)

Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model

Dyddiad/Date: 25/09/2019

Digwyddiad critigol (Ffocws)/Critical incident (focus): Gwahaniaethu

Profiad/ Experience	
Teimladau/ Feelings Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Gwers llwyddianus, pawb ar dasg ac yn ymrwymo i'r wers. Fe wnes i fwynhau gweld y ffordd y gweithredwyd gwahaniaethu gan nad wyf wedi ei weld yn cael ei arwain gan blentyn â hynny
Cofio a Deall/ Remember and Understand Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Da: rhan fwyaf yn deall sut l gwbhlhau'r dasg Plant yn herio eu hunan to cwblhau lefel uwch. Siomedig: - - Roedd rhai plant o'r farn bod y sgil tynnu ychydig yn anodd ond ni chafodd ei chynnwys yn mewnbyn y wers. Roedd yn rhaid i'r athro roi'r gorau i'r wers i esbonio'r sgil i'r plant. Gellid ystyried hyn fel rhwystr bach i'w dilyniant trwy'r wers. Fodd bynnag, rhoddodd gyfle i gael asesiad ffurfiannol.
Gwerthuso a dadansoddi/ Evaluate and analyse Beth fyddwch chi'n cadw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?" Beth oedd achos yr elfen siomedig bwysicaf? "What was the cause of the most important disappointing element?"	Byddaf yn bendant yn defnyddio'r dull gwahaniaethu a ddefnyddiwyd yn yr ystafell ddosbarth. Fel eiriolwr cryf dros hawliau plant credaf ei bod yn bwysig i blant fod yn weithgar yn eu dysgu. Roedd y dechneg wahaniaethu hon yn caniatáu i blant symud eu hunain yn llawn yn eu dysgu. Byddaf hefyd yn dileu'r technegau asesu ffurfiannol a ddefnyddiodd yr athro drwyddi draw fel bodiau i fyny, gwiwer gyfrinachol a goleuadau traffig er mwyn hunanasesu. Yr unig elfen siomedig oedd y byddwn yn dymuno imi gael cyfle i weld gwers lle'r oedd yr athro'n cyflwyno sgil newydd er mwyn gweld sut y cyflwynodd yr athro'r mewnbyn. Roedd y mewnbyn ar gyfer y wers hon yn weddol fyr gan fod y plant eisoes wedi dysgu'r sgil yr oeddent yn ei gwneud yn syml yn datblygu'r sgil honno a'i gweithredu ar lefel uwch.

Casgliadau a chamau gweithredu/ <i>Conclusions and actions</i> <i>Beth yw eich atebion posibl i'r materiaon siomedig a nodwyd?</i> <i>"What are your possible solutions to the disappointing issues identified?"</i> <i>Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf?</i> <i>"What will you do next?"</i>	Cadwch y wers yr un peth. Er fy mod i fel ymarferydd yn teimlo bod y mewnbwn ychydig yn siomedig o ran faint o amser. Nid oedd angen mewnbwn pellach ar y plant gyda'r ychwanegiad, ac roedd pob un yn gallu gweithredu'r sgil i'r dasg. Fodd bynnag, gallai'r mewnbwn fod wedi cynnwys y sgil tynnu a gallai'r athro fod wedi modelu sut i ddefnyddio tynnu gan fod rhai plant yn ei chael hi'n anodd. Wedi dweud hynny, ni chynhwysodd yr athrawes yn y mewnbwn gan ei bod am weld a oedd gan y plant y ddealltwriaeth o broses wrthdroi ac a allai plant gymhwyso eu sgiliau datrys problemau i'r dasg dan sylw.
Y profiad newydd / <i>Transformed experience</i>	

Atodiad 2
a)

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad: 26/10/2019
Manylion y wers: Dosbarth B11   Brif Tasg - Tasg Darllen a Deall. Tasg grwp o 4   Plant yn ddefnyddio caridau fflach gyda gair sydd yn cysylltiedig i'r Hydref.   Plant gyda mat lluniau o pethau yr Hydref gyda'r gair ar y llun hefyd. Plant yn cymryd tro i ddewis carden a darllen y gair. Y plant arall yn gwrandao i'r gair i cysylltu gyda llun ar ei matiau unigol.
Diwylliant ar lawr dosbarth   (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?)
Amcanion   (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?)   Pwrpas y wers oedd plant i ddefnyddio sgiliau datrys problemau i amcangyfrif.
Cyfarwyddyd   (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?)   Roedd pawb yn deall y gwers wrth i'r athrawes cyflwyno. Fodd bynnag ar ol iddyn nhw gwenud y tasg fel dosbarth roedd y plant yn ail ymweld ar tasg heb athro ac roedden nhw ddim yn deall y process o bwyso.
Mynediad a her   (Ydy pob myfyriwr yn gallu dilyn y wers? A gaiff pob myfyriwr ei herio?)   Nid oedd pob myfyrwr wedi ei herio gan fod dim on rhai plant oedd wedi cael ei ddewis i help yr athro i pwyso y siwgr.
Asesu   Sut mae'r athro yn asesu dealltwriaeth myfyrwyr cyn, yn ystod ac ar ôl y wers? Sut y defnyddir hyn wrth addysgu?

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

Roedd yr athro yn holi unigolion os oedden nhw gallu amcangyfrif os oedd mwy neu llai o siwgr yn y diod nesaf. Hefyd roedd yr athro yn holi os oedd y plant yn gwbod os oedd y diodydd yn iach neu ddim. Roedd un or plentyn wedi cysylltu fod os fwy o sigwr yn y diod mae hi'n llai iachus.

Manylebau / Achosion Beirniadol

Oes adegau ac enghreifftiau trawiadol y byddai'n ddefnyddiol eu trafod?

Roedd yr athro yn holi nifer o cwestiynnau er mwyn gweld dealltwriaeth y plant o rhan sgiliau rhifedd, fwyaf, lleiaf, amcangyfrif. Felly roedd hyn yn datblygu sgiliau llafaredd hefyd. Roedd yr athro gallu gweld yn syth pwy sydd yn deall a pwy sydd angen bach o gymorth.

B)

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA) Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model

Dyddiad/Date: 25/09/2019

Digwyddiad critigol (Ffocws)/Critical incident (focus): Arbrawf Amcangyfrif.

Profiad/ Experience	
Teimladau/ Feelings Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Gwers llwyddianus. Bron pawb ar dasg ac yn ymrwymo i'r wers. Fe wnes i fwynhau gweld y ffordd y roedd yr athro yn gweithio gyda dosbarth llawn B12 (20 o blant)
Cofio a Deall/ Remember and Understand Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Da: rhan fwyaf yn deall sut i amcangyfrif - Plant yn ddefnyddio'r sgil tryw'r arbrawf. - Plant wedi mwynhau'r wers. - Wedi cael y cyfle i arbrofi gyda gwahanol fathau o mesur e.e pwysu. Siomedig: - Dim digon o amser i plant cael cyfle i mesur gan ddefnyddio'r clorian.
Gwerthuso a dadansoddi/ Evaluate and analyse Beth fyddwch chi'n cadw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?"	Byddaf yn cadw y tasg ar sgil yr un peth <u>Achos yr elfen siomedig</u> Falle gwneud y tasg yn tasg ffocws gydag gwrpiau llai, er mwyn rhoi cyfle i bawb pwysu ac amcangyfrif. Falle gwneud cyflwyniad ble rydyn ni fel dosbarth yn amcangyfrif os oes mwy neu llai o ddwr yn y poteli gan ddefnyddio bwrdd rhyngweithiol. Ac wedyn defnyddio'r ssgiliau i gwneud yr arbrawf amcangyfrif gyda siwgr.

<i>Beth oedd achos yr elfen siomedig bwysicaf?</i> <i>"What was the cause of the most important disappointing element?"</i>	
Casgliadau a chymau gweithredu/ <i>Conclusions and actions</i> <i>Beth yw eich atebion posibl i'r materiaon siomedig a nodwyd?</i> <i>"What are your possible solutions to the disappointing issues identified?"</i> <i>Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf?</i> <i>"What will you do next?"</i>	Penodi fwy o amser i'r tasg (bydd gweithio mewn grwpiau llai yn helpu).
Y profiad newydd / <i>Transformed experience</i>	

Atodiad 3

a)

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad: 26/10/2019
Manylion y wers: Dosbarth BI1   Brif Tasg - Tasg Darllen a Deall. Tasg grwp o 4   Plant yn ddefnyddio caridau fflach gyda gair sydd yn cysylltiedig i'r Hydref.   Plant gyda mat lluniau o pethau yr Hydref gyda'r gair ar y llun hefyd. Plant yn cymryd tro i ddewis carden a darllen y gair. Y plant arall yn gwrandao i'r gair l cysylltu gyda llun ar ei matiau unigol.
Diwylliant ar lawr dosbarth   (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?)   Roedd 3 o'r plant yn y grwp yn canolbwyntio ac yn gweithio'n galed. Roedd un plentyn (Plentyn X) ddim yn hoffi y ffaith falle oedd y plant eraill gyda'r llun ar eu matiau nhw- "Not fair, I'm not winning".
Amcanion   (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?)   Pwrpas y wers oedd plant i ddefnyddio sgiliau darllen ar lafar. Roedd y gweithgaredd yn hyrwyddo y sgil ar pwrpas.
Cyfarwyddyd   (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?)   Roedd pawb yn deall y tasg. Mae Plentyn X yn aros i cael ymweliad gan y seicolegwyr addysg. Mae'r athro yn becho am anghenion emosiynol Plentyn X.
Mynediad a her   (Ydy pob myfyriwr yn gallu dilyn y wers? A gaiff pob myfyriwr ei herio?)   Roedd y plant l gyd yn cael eu herio gyda'r gerifa. Roedd y plant yn ddefnyddio sgiliau darllen er mwyn darganfod y synnau gwahanol ac wedyn uno l ddarllen y gair llawn.
Asesu   Gan fod sesiwn darllen oedd hyn. A roedd yr athro yn darllen gyda grwp penodol. Welais l ddim, sut mae'r athro yn asesu dealltwriaeth y plant sydd yn wneud y tasg yma.

b)

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA) *Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model*

Dyddiad/Date: 25/09/2019

Digwyddiad critigol (Ffocws)/Critical incident (focus): Tasg Darllen

Profiad/ Experience	
Teimladau/ Feelings Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Gweithgaredd pwrpasol. Tasg heriol gydag ymddygiad Plentyn X. Plant arall y grwp yn sensitif i Plentyn X ac yn trio helpu i gwenud y tasg.
Cofio a Deall/ <i>Remember and Understand</i> Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Da: Plant yn defnyddio sgiliau darllen Plant yn defnyddio sgiliau cymryd tro Plant yn ymwybodol o Plentyn X ac yn newid y tasg er mwyn lles Plentyn X. Siomedig Dim ond un set o geiriau ac roedd rhai ohyny yn annodd. -
Gwerthuso a dadansoddi/ <i>Evaluate and analyse</i> Beth fyddwch chi'n cadw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?"	Byddaf yn cadw y tasg ar sgil yr un peth <u>Achos yr elfen siomedig</u> Gwahaniaethu y geriau er mwyn i'r plant cael mynediad i'r tasg. Achos bod hi'n sesiwn darllen roedd hi'n annodd i'r athro asesu pob grwp.

<i>Beth oedd achos yr elfen siomedig bwyscaf?</i> <i>"What was the cause of the most important disappointing element?"</i>	
Casgliadau a chymau gweithredu/ <i>Conclusions and actions</i> <i>Beth yw eich atebion posibl i'r materiaon siomedig a nodwyd?</i> <i>"What are your possible solutions to the disappointing issues identified?"</i> <i>Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf?</i> <i>"What will you do next?"</i>	Achos yr elfen siomedig Cael y plant I tori a gludo a rhoi y geiriau cywir ar y llun cywir. Gall y plant cyflwyno'r taflen gyda enw, I twba darpariaeth felly gall yr athrawes gweld os yr ydyn nhw yn gallu cyflwyno'r tasg heb cymorth oedlyn. Bydd hyn hefyd yn datblygu sgiliau echddygol manwl.
Y profiad newydd / Transformed experience	

Atodiad 4

a)

Yr Athrofa
Addysg a'r Dyniaethau
Education and Humanities

NODIADAU ARSYLWI / MAES

(Cwestiynau wedi eu haddasu o Fletcher Wood (2016))

Dyddiad: 26/10/2019
Manylion y wers: Dosbarth Derbyn   Brif Tasg - Cwl wedi cinio   Plant yn eistedd mewb cylch ac yn gwneud Cwl wedi cinio er mwyn ymlacio cyn dechrau tasgiau y prynhawn.
Diwylliant ar lawr dosbarth   (Ydy'r myfyrwyr yn canolbwyntio ar ddysgu?)   31 o blant.   Llai na hanner yn canolbwyntio ar y tasg   1 yn penodol ddim yn canolbwyntio ac yn symud ac yn sibrwd er mwyn gwrthdynnu y plant sydd yn trio.
Amcanion   (Oes pwrpas clir i'r wers? Sut mae gweithgareddau'r wers yn hyrwyddo'r pwrpas hwnnw?)   Pwrpas y wers oedd plant i cael amser i helpu eu les ar ol amser cinio. Mae rhoi cyfle i blant ymlacio ar ol cinio yn helpu y plant i canolbwyntio ac yn ymlacio'r plant.
Cyfarwyddyd   (Ydy'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud a sut i'w wneud yn dda?)   Mae'r myfyrwyr yn glir am beth maen nhw'n ei wneud gan fod yr athro yn modelu ir plant beth iddyn nhw fod gwneud. Roedd rhai plant yn canolbwyntio ac yn dilyn y cyfarwyddiadau. Roedd rhai ddim yn ymrwymo. Ond roedd un plentyn un penodol (Plentyn A) ddim yn gwrando yn pwrpasol.
Mynediad a her   (Ydy pob myfyriwr yn gallu dilyn y wers? A gaiff pob myfyriwr ei herio?)   Amherthnasol
Asesu   Roedd yr athro yn asesu y plant wrth iddyn nhwn gwneud y gweithgaredd. Roedd yr athro'n galonogol iawn a byddai'n defnyddio atgyfnerthu cadarnhaol yn bennaf i ennyn diddordeb y plentyn arall nad oedd yn cymryd rhan.

b)

Model Beirniad Wedi Adfyfyrio (BWA) *Assisted Reflective Conclusions (ARC) Model*

Dyddiad/Date: 25/09/2019

Digwyddiad critigol (Ffocws)/Critical incident (focus): Cwl Wedi Cinio

Profiad/ Experience	
Teimladau/ Feelings Beth yw eich teimladau ynghylch y profiad? "What are your feelings regarding the experience?"	Gweithgaredd eithaf heriol o rhan ymddygiad a disgybliaeth. Roedd yr athro yn atgyfnerthu ymddygiad positif er mwyn i'r blant canolbwyntio.
Cofio a Deall/ Remember and Understand Allwch chi restru'r agweddau ar y profiad dysgu a aeth yn dda? "Can you list the aspects of the learning experience that went well?" Pa elfennau o'r profiad dysgu oedd yn siomedig? "What were the elements of the learning experience that were disappointing?"	Da: rhai o'r plant yn gwneud y tasg - Plant yn ddefnyddio'r sgiliau anadlu. Siomedig: - Nifer o plant ddim yn cymru rhan.
Gwerthuso a dadansoddi/ Evaluate and analyse Beth fyddwch chi'n cadw'r un fath i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol yn y dyfodol? "What will you keep the same to ensure effective teaching and learning in the future?"	Byddaf yn cadw y tasg ar sgil yr un peth <u>Achos yr elfen siomedig</u> Plant yn dod yn fwy gyfarwydd gyda cwl wedi cinio.

<i>Beth oedd achos yr elfen siomedig bwysicaf?</i> <i>"What was the cause of the most important disappointing element?"</i>	
Casgliadau a chymau gweithredu/ <i>Conclusions and actions</i> <i>Beth yw eich atebion posibl i'r materiaon siomedig a nodwyd?</i> <i>"What are your possible solutions to the disappointing issues identified?"</i> <i>Beth ydych yn mynd i'w wneud nesaf?</i> <i>"What will you do next?"</i>	Rhoi mwy o clod i'r plant sydd yn canolbwyntio ac sydd yn gwneud y tasg. Mae hyn yn cydymffurfio ag atgyfnerthu ymddygiad cadarnhaol. Hefyd, daliwch ati i ymarfer a sicrhau ei fod bob amser yn gwneud gydag ymdrech 100%.
Y profiad newydd / <i>Transformed experience</i>	